va i opominje

Safet Zec i Miralem Pervizović u Počitelju

strmim kamenim stazama, nastojeći upoznati historiju i arhitekturu ovog grada, postaje očigledno koliko bi Počitelj mogao značiti za kulturni turizam Bosne i Hercegovine kada bi mu se posvetila odgovarajuća pažnja.

Gotovo pola vijeka živite i stvarate u Počitelju. Kako gledate na odnos nadležnih prema ovom historijskom dragulju?

- To je žalosno. Ovdje živim skoro 50 godina i pokušavam sam uraditi koliko mogu. Sada imam i tri-četiri osobe koje su ranije bile bez posla, pa zajedno radimo na čišćenju i uređenju prostora. Malo ko uopšte zna za to. Zajedno uređujemo takozvanu Džavalhanu, pa Barutanu, spektakularno mjesto na kojem se nekada čuvala municija. Taj prostor danas je potpuno zarastao, a mogao bi postati veoma privlačan turistima koji bi dolazili da ga obiđu i saznaju nešto više o historiji Počitelja. Obećavam vam da će, kada sljedeći put dođete, stanje biti drugačije. Iako su stepenice i ulaz devastirani, vjerujem da ćemo taj prostor uspjeti urediti i učiniti pristupačnijim. Nalazi se svega desetak metara od izlaza s Kule, govori Safet, pokazujući mi sa svoje terase mjesto o kojem je riječ. Žalosno je što još ne postoji sveobuhvatan projekat uređenja i revitalizacije Počitelja. Oni koji bi se trebali brinuti o ovom dragulju naše prošlosti očigledno imaju druge prioritete, koji se teško mogu porediti sa značajem ovog mjesta. Safet o tome govori s vidnim uzbuđenjem, ali i tugom:

- Mi ovdje nismo u stanju ljudima objasniti ni da imamo hamam, a kamoli šta je hamam i kakvu je ulogu imao u životu grada. Ne znamo im predstaviti ni da je ovdje prije nekoliko stoljeća postojala sahat-kula sa satom, da je bila medresa, škola, han u kojem su konačili putnici namjernici i još mnogo toga. Sve je to priča o Počitelju, a on je, nažalost, ostavljen i od jednih i od drugih – i onih gore i onih dolje. Počitelj bi trebao biti nešto poput Saint Moritza, svjetski poznat kulturno-historijski centar, kaže Safet Zec.

I sam sam se uvjerio s koliko entuzijazma i divljenja strani turisti posmatraju ostatke ovog drevnog grada. Iako su često u poodmaklim godinama, mnogi od njih žele se popeti do njegovog vrha, odakle se pruža impresivan pogled na Počitelj i dolinu Neretve.

Šta Počitelj čini toliko posebnim u historijskom i kulturnom smislu?

- Kada dolazite s juga, Počitelj je prvi izuzetno vrijedan arhitektonski i religijski ansambl iz vremena početka Osmanskog carstva. Sigurno je i ranije ovdje nešto postojalo, ali ovo što danas vidimo predstavlja važnu historijsku cjelinu. Ovdje, dvadeset četiri kilometra od Mostara, nalazio se jedan od prvih susreta s islamom i ulazak u Bosnu tog vremena. Ipak, nadam se da će se barem za mog života ovaj prostor očistiti i da će se ukloniti sve ono što ne pripada njegovom ambijentu.

Ljubav prema slikarstvu

Posmatrajući Safeta Zeca dok govori o Počitelju, bi mi jasno koliko je snažna njegova veza s ovim mjestom. I pored brojnih velikih projekata koji su u toku ili tek slijede, on pronalazi snagu i volju da se oduži sredini u kojoj već decenijama živi i stvara. Upravo je ovdje jedan od njegovih ateljea, prostor u kojem nastaju djela kojima će se diviti današnje, ali vjerovatno još više buduće generacije. Osim u Počitelju, Safet Zec ima ateljee i u Veneciji, Sarajevu i Udinama, gradovima koji mu pružaju različite izvore inspiracije.

> Djela slikara Safeta Zeca govore univerzalnim jezikom čovjeka, patnje, ljubavi, solidarnosti i nade

Uprkos godinama, i dalje radite intenzivno. Kako gledate na svoj dosadašnji opus i na ono što tek treba predstaviti javnosti?

- Zaista sam imao sreću. Imao sam zdravlje i ljubav prema slikarstvu. Godine su godine, meni su već osamdesete. Ono što je napravljeno – napravljeno je. Postoje dva važna zadatka. Prvi je sačuvati vlastiti rad. Zato sam sam sebi napravio depoe, i u Italiji i u Sarajevu, kako bih osigurao svoja djela. Ali drugi zadatak je jednako važan: da ta djela ne ostanu samo zaštićena u depoima nego da budu pokazana ljudima. Da budu predstavljena na velikim izložbama, kao što je ova posljednja u Udinama ili ona koja slijedi u Ankoni. Pozivi stalno stižu. Dok sam bio usred velikih priprema za izložbu u Udinama, dobio sam poziv iz Novog Pazara. Morao sam izaći u susret tim ljudima, koji ulažu mnogo truda i entuzijazma da u svom gradu, koji ima i univerzitet, organizuju moju izložbu. Predstavio sam im crtačka i grafička djela. Bilo mi je veoma drago što sam to učinio.

Razgovor sa Safetom Zecom ponovo me podsjetio na jednu važnu činjenicu: veliki umjetnici ne ostavljaju iza sebe samo slike i skulpture. Oni svojim djelima čuvaju sjećanja, povezuju kulture i otvaraju prostor za razumijevanje različitih ljudi i tradicija. Safet Zec to potvrđuje svojim djelovanjem u Italiji, gdje se njegova umjetnost prihvata i cijeni bez obzira na vjerske i nacionalne razlike. Njegova djela govore univerzalnim jezikom čovjeka, patnje, ljubavi, solidarnosti i nade, a odnos prema Počitelju pokazuje da Safetova odgovornost ne prestaje u ateljeu. Ona podrazumijeva i brigu za prostor u kojem stvara, za historiju koja ga okružuje i za kulturno nasljeđe koje mora ostati dostupno budućim generacijama.

Užurbano je na setu / EDINA MENZILOVIĆ

Aerodromsko Naselje glumilo Grbavicu

U sarajevskom Aerodromskom Naselju već nekoliko dana traje snimanje ratnih scena za igrani film "Kad sam bio hodža", u režiji Ademira Kenovića. Snimanje je pratila posebna organizacija saobraćaja, uz povremene duže obustave u ulicama obuhvaćenim produkcijom. Na terenu su bili prisutni i pripadnici MUP-a KS-a, dok su stanari unaprijed upozoreni na moguće poteškoće i korištenje specijalnih efekata koji zvukom podsjećaju na pucnjavu.

Film "Kad sam bio hodža" snima se prema istoimenom romanu bosanskohercegovačkog književnika Damira Ovčine, a režiju i scenarij potpisuje Ademir Kenović. Radnja je smještena u ratno Sarajevo, s posebnim fokusom na okupiranu Grbavicu i sudbinu mladića koji se početkom rata zatiče u ovom dijelu grada. Glavne uloge u filmu tumače Issa Osmić i Saša Oručević. Koscenarista filma i asistent reditelja je Neven Samardžić, direktor fotografije je Erol Zubčević, a montažer Midhat Mujkić.

Filmska ekipa počela je snimanje projekta još u julu, a uz dugometražni igrani film planirana je i televizijska serija od osam epizoda. Završetak produkcije planiran je za narednu godinu. **N. S.**

Oklopna vozila na ulicama / EDINA MENZILOVIĆ

Mir je jedina opcija

Međunarodna konferencija "Odjeci sukoba, putevi ka miru: Muzeji, sjećanje i poslijeratni oporavak" završena je nakon dva dana razgovora o ulozi muzeja u očuvanju sjećanja na tešku prošlost, suočavanju s posljedicama sukoba i doprinosu izgradnji mira.

Konferencija je održana u organizaciji Međunarodnog komiteta za etičke dileme Međunarodnog vijeća muzeja (ICOM ICEthics), u partnerstvu s Muzejom ratnog djetinjstva, a okupila je muzejske stručnjake, istraživače i stručnjake iz oblasti kulturnog naslijeđa iz cijelog svijeta.

Muzej ratnog djetinjstva predstavio je i svoj rad kroz izlaganje "Prekidanje šutnje: Porodično sjećanje, svjedočenje i rekonstrukcija narativa u Muzeju ratnog djetinjstva", čije su autorice Maida Salkanović, menadžerica komunikacija Muzeja, i Emina Zoletić, doktorantica Univerziteta u Varšavi i dobitnica stipendije "Lejla Hairlahović-Hušić" Muzeja ratnog djetinjstva.

- Budući da sam i sama podijelila svoju priču s Muzejom, osjećam posebnu povezanost s njegovim radom i porukom koju prenosi: mir je krhak i nikada ga ne smijemo uzimati zdravo za gotovo, istakla je dr. Lina G. Tahan, predsjednica ICOM ICEthicsa. **N. S.**